

บทที่ 5 ความนำ

ความนำ (Lead) คือ ย่อหน้าแรกของข่าว จัดเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของข่าว รวมทั้งเป็นส่วนที่เขียนยากที่สุดด้วย โดยทั่วไปความนำจะสรุปสาระของข่าวเพื่อให้ผู้อ่านซึ่งอาจจะเพียงมองผ่านๆ ก็สามารถตัดสินใจได้ตั้งแต่แรกว่าจะอ่านข่าวนั้นต่อไปหรือไม่ เป็นการช่วยไม่ให้ผู้อ่านเสียเวลามาก และแม้ว่าจะอ่านเฉพาะแต่ความนำ ผู้อ่านก็จะทราบเรื่องทั้งหมดโดยย่อ

ก่อนที่จะเขียนความนำ ควรทราบก่อนว่า ตัวข่าวเป็นเรื่องอะไร การเขียนความนำ ควรเน้นตัวข่าว ซึ่งก็คือ การเน้นรายละเอียดที่สำคัญและน่าสนใจ หลังจากพิจารณาว่า อะไร มีคุณค่าเป็นข่าวแล้ว ผู้สื่อข่าวต้องสรุปข้อเท็จจริงว่าเกิดอะไรขึ้น โดยเขียนเป็นประโยคที่สั้น ชัดเจน เข้าใจง่าย

ตัวอย่าง

“เกิดเหตุแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในอัฟกานิสถาน คาดว่าประชาชนเสียชีวิตไม่ต่ำกว่าสี่พันคน มูลค่าความเสียหายยังประเมินค่าไม่ได้”

ในอดีต เนื้อหาของความนำจะต้องตอบคำถาม 6 คำถาม คือ ใคร ทำอะไร อย่างไร ที่ไหน ทำเมื่อไหร่ เมื่อใด (Who / What / How / Where / Why / When) แต่หากจะต้องตอบคำถามให้ได้ครบทั้ง 6 ข้อก็คงจะยาวและซับซ้อนเกินไป ซึ่งผู้อ่านก็ไม่อาจจับความได้ทั้งหมด และบางประเด็นก็อาจมีความสำคัญไม่มากถึงระดับที่ผู้อ่านต้องรู้เป็นอันดับแรก ดังนั้น ความนำจึงไม่จำเป็นต้องตอบคำถามข้างต้นทุกข้อ เช่น ชื่อบุคคลในข่าวที่ผู้อ่านรู้จักดีอยู่แล้ว ดังเช่น นายกรัฐมนตรี ก็คงไม่จำเป็นต้องเอ่ยถึงในความนำ หรือเวลาและสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์เป็นรายละเอียดที่ผู้อ่านไม่จำเป็นต้องทราบในทันที ก็ไม่จำเป็นต้องนำมาบรรจุไว้ในความนำ แต่นำไปไว้ในย่อหน้าต่อไปก็ได้

ความนำพื้นฐาน (Fundamental Leads)

การเขียนความนำควรที่จะเลือกตอบคำถามที่สำคัญที่สุดใน 6 คำถาม ซึ่งแต่ละข่าวนั้นย่อมมีประเด็นที่สำคัญที่สุดแตกต่างกันออกไป ในการพิจารณาว่าคำถามใดสำคัญที่สุดสำหรับเรื่องนั้นมีหลักการพิจารณาดังนี้¹

1. ประเด็นหลักหรือหัวใจของเรื่องนี้คืออะไร ข้อเท็จจริงใดที่สำคัญที่สุด
2. เกิดอะไรขึ้น หรือมีการกระทำ หรือ มีคำพูดใดที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหลักของเรื่อง
3. อะไรคือความคืบหน้าล่าสุดของเรื่องดังกล่าว

4. ข้อเท็จจริงใดที่มีผลกระทบต่อผู้อ่าน หรือเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่านได้
5. ข้อเท็จจริงใดที่ผิดปกติธรรมดา

จากความเคยชินทำให้ความน่าสนใจเริ่มต้นด้วยบุคคลที่อยู่ในข่าว

ตัวอย่าง

“รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเดินทางไปญี่ปุ่น เพื่อเจรจาขอยืดเวลาการชำระหนี้ระยะสั้นของภาคเอกชน”

“สองโจรวัยรุ่นจนมุมตำรวจหลังก่อคดีชิงทรัพย์มาแล้วนับสิบราย”

แต่ในบางกรณีที่ผู้เขียนต้องการเน้นองค์ประกอบด้านอื่นๆ ของเรื่อง เช่น วิธีการที่คนร้ายใช้ในการประกอบอาชญากรรม ก็อาจจะไม่ใช้ความน่าที่ขึ้นต้นด้วยบุคคลดังตัวอย่างข้างต้นเสมอไป ดังนั้นในการเขียนความนำแบบพื้นฐานจึงแตกออกเป็นประเภทต่างๆ เพื่อเน้นความสำคัญขององค์ประกอบต่างๆ ในข่าวที่ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านทราบก่อนข้อมูลอื่นๆ ดังนี้²

1. ความนำ “ใคร” (Who Lead) คือความนำซึ่งบุคคลหรือนิติบุคคลมีคุณค่าข่าว (News Value) ในด้านความมีชื่อเสียง (Prominence) สูง อาจเป็นที่รู้จักของผู้อ่านโดยทั่วไป หรืออาจมีอาชีพ เพศ อายุ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่มีความเด่นมาก ดังตัวอย่าง

“พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา เสด็จทรงร่วมงานฟุตบอลประเพณีธรรมศาสตร์-จุฬาฯ ครั้งที่ 55 ในฐานะที่ทรงเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยทรงเป็นเชียร์ลีดเดอร์นำเชียร์และขึ้นสแตนด์เชียร์ด้วย”³

- ใคร** : พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา
- อะไร** : เสด็จทรงร่วมงานฟุตบอลประเพณีฯ
- เมื่อไร** : ไม่ได้กล่าวถึง
- ที่ไหน** : ไม่ได้กล่าวถึง
- ทำไม** : ทรงเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อย่างไร** : ทรงเป็นเชียร์ลีดเดอร์นำเชียร์ และขึ้นสแตนด์เชียร์

“การประปาส่วนภูมิภาคโขกหนักชาวบ้านขึ้นค่าน้ำคิวบิกเมตรละ 3 บาท ททยอยปรับเดือนละ 50 สต. อ้างขาดทุนปีละ 100 ล้าน แบทหนักอ่วม 12,000 ล้านบาท คุยประชาชนจะเดือดร้อนน้อยที่สุด จี้ผู้บริหารปรับปรุงประสิทธิภาพ ขยายบริการ พนักงานชี้เก็ยเจดหัวทันที”⁴

- ใคร** : การประปาส่วนภูมิภาค
- อะไร** : ขึ้นค่าน้ำ

เมื่อไร : ไม่ได้กล่าวถึง
 ที่ไหน : ไม่ได้กล่าวถึง
 ทำไม : ขาดทุน และแบกรับภาระหนี้จำนวนมาก
 อย่างไร : ขึ้นค่าน้ำคิวบิกเมตรละ 3บาท โดยทยอยปรับขึ้นเดือนละ 50 ส.ต.
 หากชื่อไม่เป็นที่รู้จัก ไม่มีความสำคัญเป็นพิเศษอาจใช้อาชีพ ตำแหน่ง ฯลฯ ของบุคคล
 นั้นมาขึ้นต้น เช่น รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ.....(ข้อมูลข่าว).....

2. ความนำ “อะไร” (What Lead) คือ ความนำของข่าวซึ่งตัวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
 หรือกำลังจะเกิดขึ้นมีความสำคัญ และน่าสนใจกว่าข้อมูลที่ว่าใครเกี่ยวข้องอยู่ในเหตุการณ์นั้น
 ดังตัวอย่าง

“แตกตื่นอุกกาบาตถล่มโลกที่โคราช เผยมีขนาดเท่าไข่ไก่ สีดำ กลิ่นเหม็นคล้าย
 กำมะถัน ตกใส่กลางทุ่งหญ้า ทกถูก ชาวบ้านแห่มาดูพร้อมตีเป็นเลขเด็ด 06 และนำส้มไก่มาครอบ
 ไว้พร้อมทำพิธีเช่นไหว้ ด้านรองผู้ว่าฯ เชื่อเป็นลูกอุกกาบาตตกลงมาจากฟ้าจริง ระบุเสียดสีกับชั้น
 บรรยากาศจนเหลือขนาดเล็กเท่าไข่ไก่ สั่งเจ้าหน้าที่ดูแลอย่างดีหวังคนแอบขโมย เตรียมส่งให้
 กระทรวงวิทยาศาสตร์ตรวจสอบ”⁵

ใคร : ชาวบ้าน, รองผู้ว่าราชการจังหวัด
 อะไร : อุกกาบาตตก
 เมื่อไร : ไม่ได้กล่าวถึง
 ที่ไหน : โคราช
 ทำไม : ไม่ได้กล่าวถึง
 อย่างไร : ขนาด, สี, กลิ่น, จำนวนของลูกอุกกาบาต, การเสียดสีกับชั้น
 บรรยากาศ

“ม้าเหล็กสยของอีก รถไฟสายเชียงใหม่-กรุงเทพฯ แหกโค้งตกรางดิ่งเหวบนเขา
 อุทยานแห่งชาติแก่งหลวง อ. ลอง จ. แพร่ ดายเจ็บนับสิบ”⁶

ใคร : ไม่ได้กล่าวถึง
 อะไร : รถไฟตกราง
 เมื่อไร : ไม่ได้กล่าวถึง
 ที่ไหน : อุทยานแห่งชาติแก่งหลวง อ. ลอง จ. แพร่
 ทำไม : ไม่ได้กล่าวถึง
 อย่างไร : รถไฟตกลงในเหว, มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตหลายราย

3. ความนำ “ที่ไหน” (Where Lead) คือ ความนำซึ่งสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์นั้น มีคุณค่าสูง เป็นที่สนใจของผู้อ่าน ดังตัวอย่าง

“แม่น้ำทั่วประเทศไทยวิกฤตหนัก กรมควบคุมมลพิษสำรวจพบคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์ 33% พอใช้ได้แค่ 50% เต็มไปด้วยเชื้อแบคทีเรีย ดันเหตุโรคทางเดินอาหาร ระบุภาคกลางแม่น้ำเจ้าพระยา-ท่าจีน ภาคตะวันออกแม่น้ำระยอง ภาคใต้ทะเลสาบสงขลา ส่วนอีสาน แม่น้ำลำตะคอง ครองแชมป์เสื่อมโทรมมากที่สุด”⁷

ใคร	:	กรมควบคุมมลพิษ
อะไร	:	น้ำในแม่น้ำมีคุณภาพต่ำ
เมื่อไร	:	ไม่ได้กล่าวถึง
ที่ไหน	:	ทั่วประเทศ, ทุกภาค
ทำไม	:	ไม่ได้กล่าวถึง
อย่างไร	:	มีเชื้อแบคทีเรียดันเหตุโรคทางเดินอาหาร

4. ความนำ “เมื่อไร” (When Lead) เป็นความนำซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับเวลาที่เกิดเหตุการณ์มีความสำคัญมากกว่าข้อมูลอื่นๆ และเป็นข้อมูลที่ผู้อ่านให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง ดังตัวอย่าง

“10 โมงเช้าวันนี้เปิดใช้ทางคู่ขนานลอยฟ้าบรมราชชนนีแล้ว จำกัดความเร็วช่วงตรง 70 กม./ช.ม. ช่วงโค้ง 60 กม./ช.ม. ส่งกำลังตำรวจ-เทศกิจคุมเข้ม ป้องกันอุบัติเหตุก่อนในหลวงเสด็จ”⁸

ใคร	:	ไม่ได้กล่าวถึง
อะไร	:	เปิดใช้ทางคู่ขนานลอยฟ้า
เมื่อไร	:	10 โมงเช้าวันนี้ (15 เมษายน 2541)
ที่ไหน	:	ทางคู่ขนานลอยฟ้า บรมราชชนนี
ทำไม	:	ไม่ได้กล่าวถึง
อย่างไร	:	จำกัดความเร็วรถ, ส่งกำลังตำรวจ-เทศกิจ ป้องกันอุบัติเหตุ

“ข่าวดี วันนี้น้ำมันลดราคาอีก ดีเซล ลดละ 20 สต. เบนซิน ลดละ 30 สต.”⁹

ใคร	:	ไม่ได้กล่าวถึง
อะไร	:	ลดราคาน้ำมัน
เมื่อไร	:	วันนี้
ที่ไหน	:	ไม่ได้กล่าวถึง
ทำไม	:	ไม่ได้กล่าวถึง
อย่างไร	:	ดีเซลลดลงลิตรละ 20 สต. เบนซินลดลงลิตรละ 30 สต.

5. ความนำ “ทำไม” (Why Lead) คือ ความนำซึ่งข้อมูลที่เป็นมูลเหตุจูงใจ (Motive) หรือสาเหตุของการเกิดเหตุการณ์มีคุณค่าสูงและเป็นข้อมูลที่จะดึงดูดความสนใจของผู้อ่านได้ดีกว่าข้อมูลอื่นๆ ดังตัวอย่าง

“แฟนบอลเจ้าภาพฝรั่งเศสได้เฮ ฉลองกันสนั่นหวั่นไหว เมื่อทีมฝรั่งเศสสามารถผ่านเข้าชิงชนะเลิศฟุตบอลโลก 1998 สมใจอยาก ด้วยการพิชิตโครเอเชียลงได้แบบหวาดเสียว 2-1 ในการทำศึกรอบรองชนะเลิศ เมื่อ 8 ก.ค. 41”¹⁰

ใคร	:	แฟนบอลชาวฝรั่งเศส
อะไร	:	ยินดี, เฉลิมฉลอง
เมื่อไร	:	8 กรกฎาคม 2541
ที่ไหน	:	ไม่ได้กล่าวถึง
ทำไม	:	ทีมชาติฝรั่งเศสชนะทีมชาติโครเอเชียทำให้เข้าไปชิงชนะเลิศฟุตบอลโลก 1998
อย่างไร	:	ไม่ได้ระบุ

6. ความนำ “อย่างไร” (How Lead) เป็นความนำซึ่งมีข้อมูลรายละเอียดการเกิดเหตุการณ์ มีคุณค่าสูง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความขัดแย้ง ผลกระทบต่อผู้อ่านความใหญ่โตของเหตุการณ์หรือความแปลกประหลาด ก๊วยพิบัติและความก้าวหน้า ฯลฯ จนทำให้ผู้อ่านความนำแล้ว ต้องการจะทราบรายละเอียดของเหตุการณ์นั้นมากขึ้น ดังตัวอย่าง

“แผนกที่สยองขวัญฆ่าฆ่าเหล่านักศึกษาสาวมหิดล หลังเหยื่อสาวหายสาบสูญนานนับเดือน ตำรวจสืบพบฆาตกรเทียมเป็นเพื่อนสนิทผู้ตาย ลงมือบีบคอเหยื่อสิ้นใจคารกแก๊ง แล้วเปิดโรงแรม่านรูดกลางกรุงลงมือเลาะกระดูกอย่างเชี่ยวชาญ หั่นเนื้อออกเป็นชิ้นๆ โยนทิ้งซั๊กโครกทำลายหลักฐาน ใช้ผ้าปูที่นอนห่อกระดูกใส่ท้ายรถขับไปบ้านพักที่เมืองชล ทั้งเผาทั้งป่นจนละเอียดแล้วเอาไปโรยทิ้งแม่น้ำบางประกง มีหญิงสูงอายุคนหนึ่งร่วมมือด้วย พบปมคนร้ายแค้นเหยื่อสาวพยายามตีตัวออกห่าง”¹¹

ใคร	:	ฆาตกร
อะไร	:	ฆ่าหั่นศพ
เมื่อไร	:	ไม่ได้กล่าวถึง
ที่ไหน	:	โรงแรมแห่งหนึ่ง, แม่น้ำบางประกง
ทำไม	:	ผู้เคราะห์ร้ายตีตัวออกห่าง
อย่างไร	:	บีบคอจนสิ้นใจ เลาะกระดูก หั่นเนื้อเป็นชิ้นๆ เผาป่นกระดูกแล้วทิ้งลงแม่น้ำ

“วีรกรรมหมาไทยพันธุ์ทาง “ไอ้ตัวเล็ก” ตัวจ้อยแต่ใจถึงสุดๆ สวมหัวใจสิ่งที กระโดด ขย้ำแขนคนร้ายที่จี้กระซอกสร้อยสาวใหญ่เจ้าของร้านชำ จมเขี้ยวฝังมิด ทั้งพัดสะบัดกรามอย่าง ดุดันเลือดสาด ไอ้วายร้ายหันมาจ้วงแทงใส่สุนัขที่ล่าคอกเป็นแผลเหวอะ ก็หยุดความบ้าระห่ำไม่ไหว จนต้องถอดใจ ใส่ตีนหมาไทยพันธุ์สุดชีวิต “ไอ้ตัวเล็ก” เผยธาตุแท้หมาไทยกัดไม่ปล่อย โล่กวัดติด พัลวัน จนตำรวจผ่านมาประสพเหตุตะครุบคนร้ายไว้ได้คาหนังคาเขา”¹²

ใคร	:	สุนัข
อะไร	:	กัดคนร้าย
เมื่อไร	:	ไม่ได้กล่าวถึง
ที่ไหน	:	ไม่ได้กล่าวถึง
ทำไม	:	คนร้ายจี้ขังสร้อยเจ้าของร้านชำ ซึ่งเป็นเจ้านายของมัน
อย่างไร	:	กระโดดกัดแขนคนร้าย, วิ่งโล่กวัดคนร้ายไม่ลดละ

ข้อแนะนำในการเขียนความนำพื้นฐาน

การเขียนความนำให้ดีในเวลาอันรวดเร็วไม่ใช่เรื่องง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนความนำของข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หลายเหตุการณ์ยิ่งยากมากขึ้น ดังนั้น ก่อนลงมือเขียนความนำ ผู้สื่อข่าวจำเป็นต้องทำความเข้าใจเหตุการณ์ที่เป็นข่าวนั้นให้ถ่องแท้เสียก่อน

สำหรับข้อแนะนำในการเขียนความนำประการอื่นๆ มีดังนี้

1. พยายามกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมานั้น แล้วดึงข้อเท็จจริง ตัวเลข คำพูด ฯลฯ ที่เห็นว่าเป็นข้อมูลที่จะแสดงออกถึงความหมาย และความสำคัญของข่าวๆ นั้นได้ดีที่สุด แล้วนำมาเขียนรวมกันเป็นหนึ่งย่อหน้า ซึ่งมีใจความสรุปย่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ให้ผู้อ่านได้ทราบเรื่องราวอย่างตรงไปตรงมา และกระชับ กะทัดรัด

2. พยายามเขียนความนำโดยใช้ประโยคสั้นๆ และถ่ายทอดความเข้าใจของผู้อ่านทุกระดับ

3. ไม่ควรเริ่มต้นความนำด้วยประโยคที่อยู่ในเครื่องหมายอัฒภาค ทั้งนี้เพราะเหตุว่าคำพูดที่อยู่ในเครื่องหมายดังกล่าวจะมีคุณค่าสูงเพียงไร ก็ขึ้นอยู่กับผู้พูดทั้งสิ้น ดังนั้นจึงจำเป็นที่ผู้อ่านควรได้รับทราบเสียก่อนว่า ใครเป็นผู้พูดและเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างไร แล้วจึงจะทราบต่อไปว่า ผู้พูดนั้นพูดว่าอะไร

4. ความยาวของความนำควรสัมพันธ์กับความยาวของเนื้อข่าว ไม่ควรเขียนความนำเสียยาว หรือสั้นจนเกินไป

ความนำแบบพิเศษ (Alternative Leads or Soft Leads)

ความนำแบบอื่นๆ ที่นอกเหนือจากความนำพื้นฐาน เราอาจเรียกว่าความนำทางเลือก หรือความนำเบาซึ่งมีมากมายหลายประเภท ความนำเหล่านี้จะไม่กล่าวถึงประเด็นที่สำคัญที่สุดในเรื่องให้ผู้อ่านได้ทราบก่อนเหมือนกับความนำพื้นฐาน แต่จะใส่บทสรุปรายละเอียดที่สำคัญที่สุดในเรื่องไว้ในย่อหน้าต่อไป บางครั้งอาจจะเป็นย่อหน้าที่ 3 หรือ 4 ก็ได้ หรือบางกรณีอาจดำเนินเรื่องไปเรื่อยๆ โดยไม่พยายามสรุปก็เป็นได้

การเขียนความนำแบบนี้จำเป็นต้องอาศัยความคิดและจินตนาการ ตลอดจนความสามารถในการสังเกต และการไหลเลื่อนทางความคิด เพื่อสร้างความนำที่เป็นเอกภาพไม่ไร้สาระ

ข้อดีของการใช้ความนำเบา คือ ช่วยให้หนังสือพิมพ์สามารถแข่งขันกับโทรทัศน์ได้ หนังสือพิมพ์สามารถทำให้เรื่องราวที่เสนอน่าสนใจได้โดยใช้ความนำเบาเป็นตัวดึงดูด อย่างไรก็ตาม การใช้ความนำเบาทำให้เกิดข้อโต้แย้งว่าทำให้ความนำยาว ไม่เน้นตัวข่าวและมีลักษณะไม่เป็นแบบมืออาชีพ การเขียนหลายๆ ย่อหน้าอาจทำให้รายละเอียดที่สำคัญในเรื่องตกหายไป หรือไปตกอยู่ในย่อหน้าใดก็ไม่ทราบ บางครั้งการขึ้นต้นด้วยข้อเท็จจริงที่มีความสำคัญไม่มากนักหรือการขึ้นต้นด้วยลีลาแทนการเน้นตัวข่าว ก็เป็นการนำผู้อ่านไปผิดทาง การที่ไม่ได้เสนอประเด็นสำคัญของเรื่อง (Main Point) ไว้ในย่อหน้าแรกก็อาจทำให้ผู้อ่านซึ่งไม่ทราบประเด็นดังกล่าวมองผ่านข่าวนั้นไป ยิ่งถ้าเขียนความนำเบาได้ไม่ดีพอ ผู้อ่านก็จะต้องทนอ่านเนื้อหาไปมากทีเดียวกว่าจะรู้อะไรเป็นประเด็นหลักของเรื่อง

ความนำเบาเหล่านี้มีหลายประเภท และในหนังสือแต่ละเล่มก็ใช้ชื่อแตกต่างกันไปบ้าง แต่โดยทั่วไปที่พบเห็นใช้ในหนังสือพิมพ์ไทย ได้แก่ ความนำแบบพรรณนาหรือสร้างภาพพจน์ ความนำแบบอ้างคำพูด ความนำแบบเปรียบเทียบ ความนำแบบคำถาม ความนำแบบเผ็ดร้อน ความนำแบบให้ภูมิหลัง และความนำแบบนอกหลักการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้¹³

1. ความนำแบบพรรณนาหรือสร้างภาพพจน์ (Narrative or Picture or Colourful Lead)

การเขียนความนำแบบนี้มีไว้ใช้กับเหตุการณ์ประเภทที่มีลีลา หรือมีอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง โดยผู้เขียนเจตนาจะบรรยายหรือพรรณนาให้ผู้อ่านได้รับรู้เหตุการณ์เสมือนว่าผู้อ่านได้ร่วมอยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย

การเขียนความนำประเภทนี้ ผู้เขียนจำเป็นต้องมีความสามารถในทางภาษาในระดับดีมาก จึงจะสามารถเลือกใช้คำที่ทำให้เห็นภาพ (Figure of Speech) ได้

ความนำประเภทนี้ไม่เหมาะที่จะใช้กับข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ส่วนมากหนังสือพิมพ์ไทยนิยมใช้ความนำแบบนี้ในการรายงานข่าวอาชญากรรม ข่าวสังคม ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“แฟนบอลกังหันเพลิงเศร้าสลด หลังน้ำตากันทั้งประเทศ ภายหลังขุนพลอัศวินสีส้มฮอลแลนด์ ดวลลูกโทษแพ “แชมป์” บราซิล 2-4 ออกหักขาดเข้าชิงชนะเลิศ ทำให้ทีมแชมป์เก่าฉิวเข้าชิงเป็นสมัยที่ 6 และตามล่าแชมป์สมัย 5”¹⁴

จากตัวอย่าง จะเห็นได้ว่าความนำแบบสร้างภาพพจน์มีลักษณะคล้ายความนำแบบพื้นฐาน เพียงแต่ใช้คำและข้อความมุ่งพรรณนาถึงอารมณ์ของแฟนฟุตบอลชาวเนเธอร์แลนด์ว่า เศร้าสลดเพียงใด และเศร้าสลดเพราะเหตุใด

2. ความนำแบบอ้างคำพูดหรืออัญพจน์ (Quote or Quotation Lead)

หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่า ความนำแบบอ้างคำพูด ก็คือการนำคำพูดของบุคคลในข่าวมาขึ้นต้น โดยให้คำพูดนั้นอยู่ในเครื่องหมาย “.....”

ส่วนของข้อความคำพูดที่ยกมานั้น ควรเป็นข้อความที่มีความสำคัญ มีความหมายต่อการบอกข่าว ไม่ว่าจะเป็นคำพูดที่บุคคลพูดในตอนต้น ตอนกลาง หรือตอนท้ายของการให้สัมภาษณ์ หรือการแถลงข่าวก็ใช้ได้ทั้งสิ้น

ข้อความที่ยกมาอาจจะเป็นประโยคยาวหรือเป็นข้อความสั้นๆ ก็ได้ แต่จะต้องไม่ยาวจนเกินไป เพราะจะทำให้ไม่น่าอ่าน และทำให้ใช้เนื้อที่ของข่าวน่ามากเกินไป มีผลเสียต่อการจัดหน้าขอให้ดูตัวอย่างต่อไปนี้

“ไฟทอร์ย พงศบุตร ราชบัณฑิตระดับโลกใหม่หลังน้ำท่วมโลกเป็นไปได้ในเชิงวิชาการ เพราะ 3 สาเหตุใหญ่ น้ำแข็งขั้วโลกละลาย เปลือกโลกเคลื่อน อุกกาบาตชน คาด “ชั่วชีวิตคนยุคนี้อาจไม่เกิด” นักสังเกตการณ์ชี้เป็นไปได้ยาก เรียกร้องทุกคนสนใจปัญหาโลกร้อนดีกว่า “แตกตื่นเกินเหตุ”¹⁵

คำพูดของแหล่งข่าวที่สำคัญ และมีความหมายต่อการบอกข่าว ซึ่งหนังสือพิมพ์เน้น คือ “ชั่วชีวิตคนยุคนี้อาจไม่เกิด” และความกลัวเหตุการณ์น้ำท่วมโลกในหมู่คนไทยกลุ่มหนึ่งนั้น เป็นเรื่อง “แตกตื่นเกินเหตุ”

ความนำชนิดนี้คล้ายกับความนำที่เน้นบุคคลในข่าว หรือ ความนำ “ใคร” แต่มีการยกคำพูดของบุคคลนั้นมาเสนอไว้ในความนำด้วย

“เสรี เตมียเวส” ลุยคดีสินบนย้ายดร. เช็กบิล “เปรมศักดิ์ เพียยุระ” คุย “ถ้าเห็นหลักฐานที่ศาลคงช็อกตาย” แฉเพิ่มหลักฐานมัดโฆษกความหวังใหม่ โทร.เคลียร์เงินล้านตอนตีสี่ ฝ่าย ส.ส. ขอนแก่นโต้กลับ “ระวังดาบนั้นคืนสนอง”¹⁶

จากตัวอย่าง ข้อความที่มีความหมายต่อการบอกข่าว คือ คำพูดของ พล.ต.ต. เสรี เตมียเวส ที่รับผิดชอบคดีสินบนย้ายตำรวจ ซึ่งกล่าวกับผู้สื่อข่าวเป็นทำนองฝากไปถึง ส.ส. เปรมศักดิ์ เพียยุระ ที่ถูกกล่าวหาว่าพัวพันการรับสินบนเพื่อช่วยเหลือในการโยกย้ายนายตำรวจ และฝ่ายหลังก็ตอบกลับไปในลักษณะประชดประชัน

3. ความนำแบบเผด็จร่อน (Punch Lead)

เป็นความนำที่เหมาะสมจะใช้กับเรื่องหนัก จริงจัง เช่น ข่าวการเมือง ความนำประเภทนี้จะใช้คำที่มีความหมายหนักแน่น (Strong Words) ที่ตรงกับลีลาหรือน้ำหนักของเรื่อง แต่ถ้าเหตุการณ์ที่จะเขียนนั้น ผู้เขียนนึกหาคำที่หนักแน่น มีน้ำหนัก จริงจังไม่ออก แสดงว่าเรื่องนั้นไม่เหมาะที่จะใช้ความนำแบบเผด็จร่อน ความนำแบบเผด็จร่อนมีลักษณะดังตัวอย่างต่อไปนี้

“กะเหรี่ยงพุทธ” กว่าครึ่งร้อย พร้อมอาวุธครบมือดอดประชิดชายแดน เตรียมบุกข้ามฝั่งไทยอีก เป้าหมายเผาศูนย์พักพิงบ้านนุโพ อ. อุ่มผาง จ. ตาก นายอำเภอสั่งรับมือ 24 ชม. “ชวน” กร้าวทหารไทยพร้อมโต้ตอบทันที”¹⁷

ความนำนี้เน้นกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง และตัวเหตุการณ์ ซึ่งก็เป็นหลักการเช่นเดียวกับความนำพื้นฐาน แต่ใช้คำหนักแน่นมาเสริม คือ ประชิดชายแดน เตรียมบุกข้ามฝั่งไทย กร้าวพร้อมตอบโต้ทันที ซึ่งสามารถสร้างความสนใจของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

4. ความนำแบบเปรียบเทียบ (Contrast Lead)

ความนำชนิดนี้พัฒนามาจากความนำแบบพื้นฐานเช่นเดียวกับความนำแบบอื่นๆ เหมาะที่จะใช้กับข่าวที่มีองค์ประกอบด้านความขัดแย้ง (Conflict) โดยการนำประเด็นข่าวที่มีความขัดแย้งมาขึ้นต้น ส่วนมากจะใช้กับข่าวการเมือง หรือปัญหาสังคมซึ่งเป็นเรื่องที่มีข้อโต้แย้งกันระหว่างสองฝ่าย (หรือหลายฝ่าย) และเป็นเรื่องที่ยังไม่มีข้อยุติแน่นอนในขณะนั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ชาวเชียงใหม่ฮือต้านย้ายอนุสาวรีย์ “ครูบาศรีวิชัย” พระเกจิแห่งล้านนาออกจากทางขึ้นดอยสุเทพ แฉกระทรวงวิทย์เจ้าของไอเดียอ้างเกะกะ และเพื่อรองรับความเจริญ แกนนำชาวบ้าน-องค์กรต่างๆจัดทำประชาพิจารณ์ค้านสุดตัว ชี้จุดตั้งอนุสาวรีย์เป็นสถานที่ประวัติศาสตร์ เพราะเป็นการลงจอดขุดดินครั้งแรกในการทำทางขึ้นดอยสุเทพ”¹⁸

ประเด็นที่ขัดแย้งกันในที่นี้คือ การที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ จะย้ายอนุสาวรีย์ครูบาศรีวิชัย แต่ชาวบ้านในพื้นที่ไม่เห็นชอบ ความนำนี้นำเหตุผลที่ทั้งสองฝ่ายโต้แย้งกันมาเสนอให้ผู้อ่านเข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

5. ความนำแบบคำถาม (Question Lead)

ความนำแบบนี้เริ่มต้นด้วยคำถาม ตามด้วยคำตอบ หรือแนวทางที่จะหาคำตอบ ให้แก่คำถามดังกล่าว เหมาะที่จะใช้กับการรายงานข่าวเบาๆ เรื่องสนุกสนาน ขบขัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เคยเห็นแต่คนตาดี ปล้นคนตาดี

วันนี้ลองมาดูเรื่องราวของคนตาบอดปล้นคนตาดีกันบ้างว่ามันจะออกมาอีกรอบไหน?

เรื่องนี้เกิดขึ้นที่ประเทศซิมบับเว เมื่อแท็กซี่รายหนึ่งรับผู้โดยสารตาดี และตาบอดขึ้นรถ โดยหนุ่มตาบอดซึ่งทราบชื่อภายหลังว่านายเบลสซิ่ง แมนดาซา วัย 32 ปีนั้น นั่งประจำที่ที่เบาะหลัง และเมื่อสบโอกาสก็จัดการล็อกคอไซเฟอร์แท็กซี่ พร้อมกับเอามีดจี้ที่คอหอย...”¹⁹

การเขียนความนำนี้หากจะเขียนแบบบอกเล่าธรรมดาว่าไซเฟอร์แท็กซี่ถูกโจรตาบอดปล้นก็ทำได้ แต่คุณภาพในการเรียกร่องความสนใจจะด้อยลงไป การตั้งคำถาม ทำให้ผู้อ่านรู้สึกตื่นเต้น อ่านด้วยความรู้สึกสนุกสนาน พร้อมๆ กับได้รับรู้ประเด็นข่าวไปด้วย

นอกจากนี้ ความนำแบบคำถามยังเหมาะที่จะใช้รายงานข่าว หรือเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ เหตุการณ์ที่ยังไม่ทราบผลว่าจะออกมาอย่างไรเช่น ข่าวการแข่งขัน กีฬาชนิดสำคัญที่ยังไม่รู้ว่าจะใครจะเป็นฝ่ายแพ้หรือชนะ บรรยากาศในการแข่งขันเป็นอย่างไร เป็นทำนองให้ผู้อ่านร่วมติดตามลุ้นผลการแข่งขันไปด้วยนั่นเอง

6. ความนำแบบให้ภูมิหลัง (Background Lead)

ความนำแบบนี้ใช้กับการรายงานเหตุการณ์ที่มีความต่อเนื่องมาจากอดีต แล้วเหตุการณ์นั้นคลี่คลาย หรือมีความคืบหน้าสมควรแก่การรายงานให้ผู้อ่านได้ทราบ และเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงที่มา หรือความเดิมของเรื่อง จึงจำเป็นต้องเติม “ภูมิหลัง” ไว้ในความนำด้วย เช่น

“สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ-สมาคมนักข่าวฯ ออกแถลงการณ์แสดงความห่วงใยปัญหาจริยธรรมนักข่าว หลังเกิดเรื่องหึงวงการ นักข่าวรับเงินนักการเมือง-เรียกเงินวิ่งเต้นช่วยมาเพียงนัดประชุมด่วนกรรมการจรรยาบรรณศรัณนี้”²⁰

ตัวอย่างนี้มีภูมิหลังซึ่งอธิบายให้ทราบว่า เหตุใดสมาคมทั้งสองจึงต้องออกแถลงการณ์เกี่ยวกับปัญหาจริยธรรมนักข่าว

ความนำแบบให้ภูมิหลังนี้เหมาะสมที่จะใช้กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนานมาแล้ว นานจนผู้อ่านจำความเดิมของเรื่องไม่ได้ ดังนั้น ผู้เขียนจึงต้องเท้าความเดิม ดังนี้

“ศาลมีนบุรีตัดสินประหาร น.ร. “ไทยวิจิตรศิลป์” ช่มชื่นฆ่า น.ร.สาว “พนิชยการ สันติราษฎร์” แค้นเหยื่อสาวดีจากมีแฟนใหม่ แฉลงมือสุดโหดทุบเหยื่อจนน่วมแล้วชื่นใจ ก่อนใช้ไม้ทิ่มทะลวงช่องคลอดซ้ำ จับบีบคอจนหน้า จนตายคาที่ เหตุเกิดเมื่อปี 38...”²¹

กรณีข่าวเช่นนี้หากผู้เขียนรายงานเฉพาะเหตุการณ์เกิดขึ้นในปัจจุบันว่าศาลตัดสินประหารผู้ต้องหา ผู้อ่านจะไม่สามารถทำความเข้าใจเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้อย่างถ่องแท้ๆ ทำให้ต้องถึงขั้นประหารเพราะขาดภูมิหลังของข่าว ดังนั้น จึงควรนำภูมิหลังของข่าวมาเสนอด้วย แต่ก็ควรระวังอย่าให้เยิ่นเย้อมาก ควรตัดแปลงให้เป็นวลีหรือประโยคสั้นๆ ถ้าต้องการจะกล่าวถึงภูมิหลังโดยละเอียดก็ควรเขียนไว้ในส่วนเชื่อม (Neck) จะดีกว่า

7. ความนำแบบนอกหลักการ (“None of the Above” Lead)

ความนำแบบนอกหลักการ หมายถึง ความนำแปลกใหม่ที่ไม่ดำเนินตามหลักการที่กล่าวมาข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นความนำพื้นฐานหรือความนำแบบพิเศษ รูปแบบการเขียนไม่มีข้อจำกัดตายตัว พลิกแพลงได้ตามเหตุการณ์ที่ต้องการเสนอ การเขียนความนำประเภทนี้ก็เพื่อดึงดูดความสนใจผู้อ่าน และเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศให้เหมาะกับลีลาของเรื่อง ผู้อ่านจะได้รับความสนุกสนาน ความทิ้ง ไร้ใจ ขณะเดียวกันก็ได้ข่าวสารไปด้วย เช่น

“ยุคไอ เอ็ม เอฟ อะไรๆ ก็เกิดขึ้นได้”

เรื่องมีอยู่ว่า ลิม ฮอค จี ชาวมาเลเซีย กลายเป็นนักธุรกิจตั้งแต่อายุ 10 ขวบ แต่หลังจากที่ธุรกิจเจ๊ง และเป็นหนี้จำนวนหนึ่ง ทำให้บริษัทผลิตกระป๋องฟองร้องจนกลายเป็นบุคคลล้มละลายเพียงอายุ 14 ปีเท่านั้น”²²

จากตัวอย่าง เมื่ออ่านความนำ ผู้อ่านจะรู้สึกทั้ง ฉงนสนเท่ห์และอยากูรู้รายละเอียดเบื้องหลังความสำเร็จ และความล้มเหลวของนักธุรกิจดังกล่าว

ความนำแบบนอกหลักการไม่จำเป็นจะต้องมีย่อหน้าเดียวเหมือนกับความนำชนิดอื่นๆ และไม่จำเป็นต้องสรุปประเด็นสำคัญในเรื่องไว้ตั้งแต่ตอนต้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“คู่แข่งงานหลายคู่อาจใช้เวลาศึกษาดูใจกันนานหลายปีกว่าจะกล้าเสี่ยงร่วมหัวจมท้ายด้วยกัน

แต่สำหรับคู่ของนายเดวิด ไวน์ลิก หม่อมมาตศิลป์วัย 28 กับ อลิซเบธ รันเซ นักศึกษาสาวคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมินเนโซต้า สหรัฐฯ วัย 28 เท่ากัน พวกเขาเลือกที่จะเสี่ยงวัดดวงด้วยการเจอคู่บั้นปลายแล้วค่อยไปศึกษาดูใจกันทีหลัง”²³

หลังจากอ่านความนำแล้ว ผู้อ่านคงจะเกิดความรู้สึกแปลกใจจนทำให้อ่านเนื้อหาข่าวต่อไปเพื่อหาคำตอบว่าเรื่องนี้เกิดขึ้นได้อย่างไร และทำไมจึงเป็นเช่นนั้น สังเกตได้ว่าความนำชนิดนี้มีลีลาคล้ายกับความนำของบทความ ผู้เขียนต้องอาศัยจินตนาการประกอบด้วยจึงจะสามารถเขียนข่าวได้ลื่นไหล น่าสนใจ

ข้อเสนอแนะสำหรับการเขียนความนำแบบพิเศษ

จากความนำแบบพิเศษ หรือความนำเบาที่กล่าวมาแล้ว แม้ว่าลักษณะการเขียนจะแตกต่างกันออกไป แต่ก็ยังมีหลักการบางประการที่ควรยึดเป็นแนวทางดังนี้

1. เขียนความนำให้สั้น แม้ว่าเรื่องนั้นจะยาวเพียงใดก็ตาม
2. อย่าลืมว่าตัวข่าวคืออะไร ถ้าหากใส่ตัวข่าวไว้ในย่อหน้าแรกไม่ได้ ให้เติมไว้ในย่อหน้าที่ 2 หรือ 3 ตอนต้นๆ ของเรื่อง
3. ถ้าความนำนั้นยาว ต้องหาทางสร้างสีสันให้ข่าว
4. แม้ว่าเรื่องนั้นจะเป็นข่าวจริงจัง เช่น การเมือง เศรษฐกิจ การเมืองระหว่างประเทศ ก็อาจเล่าเรื่องให้เป็นไปตามลำดับเหตุการณ์ได้
5. เขียนแบบตรงไปตรงมา อย่าเริ่มต้นด้วยเกร็ดหรือเรื่องเล่าที่เร้าอารมณ์แต่ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะนำเสนอในลำดับต่อไป ดูตัวอย่างจากความนำแบบนอกหลักการ หน้า 65

ลักษณะของความนำที่ดี

ไม่ว่าจะใช้ความนำแบบพื้นฐาน หรือความนำเบา ผู้เขียนควรยึดหลักการเขียน ดังนี้²⁴

1. ต้องกระชับ (Be Concise)

การเขียนแบบที่กระชับจะช่วยให้ผู้อ่านอ่านและทำความเข้าใจได้ง่าย แม้ว่าจะยากสำหรับผู้เขียนก็ตาม ความนำที่ดีควรมีความกระชับนั้นไม่ควรจะยาวเกินกว่า 2-3 บรรทัดพิมพ์ ถ้าเกินกว่านั้นถือว่ายาวเกินไป ควรจะตรวจสอบดูใหม่ แล้วตัดคำหรือข้อความที่ซ้ำซากออกไปเสียบ้าง รวมทั้งตัดรายละเอียดบางประการไปไว้ในย่อหน้าถัดไป ความนำควรรายงานเฉพาะจุดเด่นของเรื่อง (Highlight) ไม่ใช่รายงานรายละเอียดทั้งหมด ดังนั้นผู้เขียนจำเป็นต้องใช้เฉพาะคำที่สำคัญเพื่อแสดงความคิดของตนเองให้กระชับที่สุดเท่าที่จะทำได้

ตัวอย่าง

“ยานอวกาศของสหรัฐลงจอดบนดาวอังคารแล้ว”

โครงสร้างประโยคของความนำส่วนมากจะเป็นประโยคเพียงประโยคเดียว ซึ่งก็ควรจะดำเนินไปตามหลักไวยากรณ์ และจะต้องเป็นประโยคที่สมบูรณ์ คือ มีประธาน กริยาและกรรม อาจจะใช้หลักการเกี่ยวกับमुख्यประโยค (ประโยคหลัก) และอนุประโยค (ประโยคขยาย) ได้ การใช้ประโยคหลายประโยคในการเขียนความนำจะทำให้เย็นเยื่อซ้ำซาก

การเขียนความนำในระยะเริ่มต้น ผู้เขียนอาจสับสนกับหัวข้อ หัวข่าวเป็นการสรุปเรื่องสั้นๆ แต่กำหนดขนาดตัวอักษรให้ใหญ่เป็นพิเศษอยู่ด้านบนของเรื่อง เพื่อประหยัดเนื้อที่จึงใช้เฉพาะคำสำคัญ (Key Words) เท่านั้น ซึ่งการเขียนในลักษณะดังกล่าวนี้ไม่เหมาะสำหรับการเขียนความนำ

การตัดทอนความนำที่ยาวให้สั้นลงนั้นทำได้หลายวิธี เช่น การตัดชื่อของบุคคลที่ไม่สำคัญ หรือชื่อที่ผู้อ่านไม่จำเป็นต้องทราบตั้งแต่ต้น บางครั้งเราอาจใช้วลีหรือคำนามที่อธิบายถึงบุคคลในข่าวได้โดยไม่ต้องเอ่ยชื่อ เช่น แท็กซี่คนชื่อ โจรวิทย์รุ่น เป็นต้น นอกจากนั้น ความนำอาจเอ่ยถึงเฉพาะเมืองหรือจังหวัด รวมทั้งวันที่เกิดเหตุการณ์ แต่รายละเอียด เช่น เลขที่บ้าน ถนน และเวลาที่เกิดเหตุการณ์นั้น ผู้อ่านไม่จำเป็นต้องทราบในทันทีที่สามารถนำมาไว้ในย่อหน้าถัดไปได้

2. มีความชัดเจน เฉพาะเจาะจง (Be Specific)

ความนำที่ดีควรประกอบด้วยรายละเอียดที่น่าสนใจและเฉพาะเจาะจง ชัดเจนจนทำให้ผู้อ่านนึกถึงภาพเหตุการณ์หรือจินตนาการถึงสภาพที่เกิดขึ้นได้

ตัวอย่าง

“ขบวนการเร็วสายนครศรีธรรมราช-กรุงเทพฯ ดกราง ทำให้ผู้โดยสารเสียชีวิตกว่าสิบคน บาดเจ็บเกือบสองร้อยหน่วยกู้ภัยเร่งช่วยเหลือผู้ที่ยังติดค้างอยู่ในรถ ท่ามกลางความมืดและเสียงร้องระงมของผู้เคราะห์ร้าย”

การเขียนความนำในข่าวการประชุมหรืออื่นๆ ว่า

“การประชุมมีความคืบหน้าไปอีกขั้นหนึ่ง” หรือ

“การเจรจาเพื่อแก้ปัญหาประสบความสำเร็จไประดับหนึ่ง”

หรือการกล่าวว่าจะมีเหตุการณ์อย่างหนึ่งเกิดขึ้น ถ้าเหตุการณ์อีกอย่างหนึ่งเกิดขึ้น ซึ่งเป็นสำนวนจำเจ (Cliche) ที่ไม่ควรใช้ ควรจะรายงานรายละเอียดที่ชัดเจนซึ่งเกิดขึ้นในขณะนั้นว่าความคืบหน้าในการประชุมที่วันนั้นคืออะไร หรือผลการเจรจาเป็นอย่างไรจึงกล่าวได้ว่ามีความสำเร็จไปบ้างแล้ว

3. ใช้คำที่มีความหมายหนักแน่น (Strong Words)

บางครั้งคำเพียงคำเดียวสามารถเปลี่ยนแปลงความนำธรรมดาให้กลายเป็นความนำที่น่าสนใจ หรือเร้าความสนใจของผู้อ่านได้ อาจจะสร้างความน่าตื่นเต้น มีสีสันหรือภาพพจน์

ตัวอย่าง

“กลุ่มผู้ชุมนุมสมพันธ์เกษตรกรรายย่อยภาคอีสานจำนวนกว่าหมื่นคน เคลื่อนทัพมาปักหลัก ที่บริเวณหน้าเรือนจำคลองไผ่ อ.สีคิ้วแล้ว”

4. เน้นถึงระดับความสำคัญของข่าวนั้น

ถ้าเรื่องที่จะรายงานมีความสำคัญ ผู้เขียนควรเน้นถึงระดับความสำคัญของเรื่องนั้นๆ ในความนำด้วย เช่น ระบุจำนวนเงิน อาคาร หรือวัตถุอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ถ้ารายงานเกี่ยวกับพายุใหญ่ก็ควรระบุถึงปริมาณฝน หรือความเสียหายที่เกิดขึ้น เมื่อรายงานเกี่ยวกับไฟไหม้ครั้งใหญ่ก็ควรกล่าวถึงความสูญเสียว่าจะเสียชีวิต การบาดเจ็บ หรือมูลค่าของความสูญเสียครั้งนั้น

ตัวอย่าง

“เกิดเหตุแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในอัฟกานิสถานคาดประชาชนเสียชีวิตไม่ต่ำกว่าสี่พันคน มูลค่าความเสียหายยังประเมินไม่ได้”

ความน่าที่ ดี ควรจะเน้นถึงระดับผลกระทบของเรื่องที่มีต่อผู้อ่าน ผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์หรือชะตากรรมของผู้เกี่ยวข้อง เช่น เครื่องบินตกมีคนตาย คนเจ็บ ไฟดับทำให้มีผู้เดือดร้อนหลายร้อยหลายพันหลังคาเรือน ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับผู้ตาย ผู้บาดเจ็บมีความสำคัญมากกว่าการที่รถถูกเผาหรืออาคารถูกทำลาย อย่างไรก็ตามอย่าทำให้เรื่องนั้นใหญ่โตเกินจริง

5. ควรเน้นเรื่องไม่ปกติ (Unusual)

ตามนิยามของข่าวนั้นจะต้องเป็นเรื่องที่แตกต่างไปจากบรรทัดฐานปกติอยู่แล้ว ความน่าควรจะเน้นความไม่ปกติ หรือสิ่งที่คาดไม่ถึง สิ่งที่ไม่คาดฝัน ซึ่งมีความสำคัญหรือมีแนวโน้มว่าจะมีความสำคัญต่อไปในอนาคต ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าจะสามารถดึงดูดความสนใจของผู้อ่านได้ เช่น ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ การเกิด การแต่งงาน หย่าร้าง การถูกจับกุม ถูกฉ้อ หรือได้รับรางวัลอะไรบางอย่าง ย่อมเป็นเรื่องที่น่าสนใจและสำคัญกว่าเรื่องที่บุคคลคนหนึ่งทำอะไร ซึ่งไม่แตกต่างไปจากวิถีชีวิตประจำวันปกติของเขา ในทำนองเดียวกัน ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเครื่องบินตกก็จะสำคัญกว่า น่าสนใจกว่าการบินไปถึงที่หมายด้วยความปลอดภัยซึ่งไม่ถือว่ามีความน่าอัศจรรย์แต่อย่างใด

ตัวอย่าง

“โจรวัย 61 ปี ปล้นธนาคารด้วยปืนเด็กเล่นเพียงเพื่อต้องการใช้ชีวิตบั้นปลายในคุก”

“โจรในชุดโจ๊กเกอร์เลียนแบบจากภาพยนตร์เรื่อง “มนุษย์ค้างคาว” ถูกตัดสินจำคุกในข้อหาปล้นร้านทอง”

“สาวใหญ่อ้างเป็นร่างทรงรักษาคนไข้โรคมะเร็ง จนเกิดเหตุตายปริศนาบนบ้าน”

6. ความน่าควรมีเรื่องใกล้ตัวเกี่ยวข้องกับผู้อ่าน

ความน่าควรระบุท้องที่หรือถิ่นที่อยู่ที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องหรือเกี่ยวข้องกับผู้อ่าน รวมทั้งระบุบุคคล สถานที่ และเหตุการณ์ที่ผู้อ่านคุ้นเคย

เช่น กรมตำรวจประกาศถึงสถิติการโจรกรรมทั่วประเทศ ก็อาจแยกสถิติของแต่ละภาคออกมาว่า ภาคเหนือมีกี่คดี ภาคใต้กี่คดี และกทม.มีกี่คดี ยิ่งถ้าเป็นหนังสือพิมพ์ในท้องถิ่นก็ควรจะเน้นด้วยว่าในจังหวัดนั้นๆ มีคดีมากน้อยเพียงใด แต่ถ้าเรื่องนั้นไม่มีแง่มุมที่ข้องเกี่ยวกับท้องถิ่นก็รายงานไปตามความเป็นจริง

7. ต้องกล่าวถึงความคืบหน้าล่าสุดของเรื่องก่อน

เช่น ข่าวไฟไหม้ ซึ่งควบคุมเพลิงได้แล้ว หรือทางการเข้าไปให้ความช่วยเหลือผู้เคราะห์ร้ายแล้ว แทนที่จะขึ้นต้นความนำว่า

“เกิดไฟไหม้ร้านทองย่านเยาวราช เมื่อวานนี้”

ก็ควรรายงานข้อเท็จจริงที่เป็นความลับหน้าของเรื่อง เช่น สาเหตุของไฟไหม้แล้วระบุตัวหรือสภาพของผู้เคราะห์ร้าย การจับกุมผู้เกี่ยวข้อง หรือตัวเลขประเมินค่าเสียหาย

เหตุการณ์บางอย่าง เช่น ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ภาวะความแห้งแล้งจากปรากฏการณ์ “เอล นีโน” สงคราม ปัญหาการเมือง อาจเป็นข่าวได้ยาวนานหลายเดือน แต่ต้องมีการปรับให้ทันกับสถานการณ์ คือ รายงานความลับหน้าล่าสุดในเรื่องนั้นๆ ในความนำ แล้วอาจจะต่อด้วยรายละเอียดของเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ก็ได้

8. ไม่มีความเห็นส่วนตัวของผู้เขียนในความนำ

ความนำก็เช่นเดียวกับส่วนอื่นๆ ของข่าว คือ ไม่ควรนำความเห็นส่วนตัว การวิเคราะห์ การตีความและการชี้นำเข้าปะปน ไม่ควรใช้สรรพนามเรียกบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นว่า พระยอดชั้ว แท็กซีฮีโร่ หรือบรรยายลักษณะผู้คนในข่าวว่า ตีนตระหนก แดกตื่น

ตัวอย่าง

“การตกปลาในยามเย็นกลายเป็นโคกนาฏกรรมสำหรับชายชราวัย 61 เมื่อวันพุธที่ผ่านมา”

ควรจะรายงานตามข้อเท็จจริง ให้ผู้อ่านเกิดความคิดด้วยตนเองว่าเหตุการณ์นั้นเป็น “โคกนาฏกรรม” หรือไม่

9. การอ้างคำพูดหรือความเห็นของแหล่งข่าว จะต้องระบุว่าเป็นแหล่งข่าวไม่ใช่ของผู้เขียน

สำหรับความนำที่จำเป็นต้องมีข้อความแสดงความเห็นหรือคำพูดของแหล่งข่าว ผู้เขียนจะต้องอ้างถึงบุคคลหรือหน่วยงานที่เป็นเจ้าของคำพูด ความเห็น หรือผลการวิจัยนั้น บางครั้งการอ้างแหล่งข่าวก็ไม่จำเป็นต้องเขียนโดยละเอียดไว้ในความนำ อาจจะเขียนเพียงสั้นๆ ว่าผู้นำฝ่ายค้าน นักวิจัย อาจารย์รามฯ เป็นต้น แล้วไปอธิบายรายละเอียดในย่อหน้าที่ 2 หรือ 3 ก็ได้

ตัวอย่าง

กระทรวงเกษตรเดือนภัย จากปรากฏการณ์ “ลา นีนา” ซึ่งจะทำให้เกิดฝนตกหนักและอากาศหนาวจัด เผยมีผลกระทบต่อทุกภาค ร้ายแรงพอๆ กับ “เอล นีโน”

ในส่วนเนื้อข่าวจึงค่อยบอกว่าเป็นการแถลงจากเจ้าหน้าที่คนใดในกระทรวงเกษตร และไม่จำเป็นต้องอ้างแหล่งข่าว หากเรื่องที่กล่าวนั้นเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่อาจปฏิเสธได้

10. เข้าใจง่ายและตรงประเด็น

ความนำควรจะเข้าใจง่าย และเขียนให้ตรงประเด็น (To the Point) เพื่อให้ผู้อ่านจับใจความได้เร็ว ไม่ต้องเสียเวลาอ่านมาก

แบบฝึกหัดบทที่ 5

1. การเขียนความนำของข่าวในปัจจุบันนิยมเลือกตอบคำถามสำคัญ ๆ บางประเด็นในข่าว
อยากทราบว่า การเขียนความนำดังกล่าวนั้นมีลักษณะอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่างประกอบ
คำอธิบาย
2. ทราบได้อย่างไรว่าประเด็นใดบ้างที่สมควรนำมาเขียนไว้ในความนำของข่าว
3. ถ้าต้องการสร้างสีสันให้แก่ข่าว ทำให้ผู้อ่านนึกเห็นภาพเหตุการณ์ จะใช้ความนำประเภทใด
ได้บ้าง
4. ความนำที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร

เชิงอรรถ

1. Bruce D. Itule and Douglas A Anderson, *Ibid.*, pp. 58–60.
2. สิริทิพย์ ชันสุวรรณ, อ้างแล้ว, หน้า 92–93
3. หนังสือพิมพ์ข่าวสด ฉบับประจำวันี่ 24 มกราคม 2542
4. หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันี่ 2 พฤษภาคม 2541
5. หนังสือพิมพ์ข่าวสด ฉบับประจำวันี่ 2 เมษายน 2541
6. หนังสือพิมพ์ข่าวสด ฉบับประจำวันี่ 28 มิถุนายน 2541
7. หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันี่ 4 มกราคม 2542
8. หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันี่ 15 เมษายน 2541
9. หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันี่ 5 มีนาคม 2541
10. หนังสือพิมพ์สยามกีฬา ฉบับประจำวันี่ 10 กรกฎาคม 2541
11. หนังสือพิมพ์ข่าวสด ฉบับประจำวันี่ 7 มีนาคม 2541
12. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับประจำวันี่ 27 มกราคม 2541
13. Bruce D. Itule and Douglas A. Anderson, *Ibid.*, pp. 78–91.
14. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับประจำวันี่ 9 กรกฎาคม 2541
15. หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันี่ 25 สิงหาคม 2541
16. หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันี่ 1 เมษายน 2541
17. หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันี่ 26 มีนาคม 2541
18. หนังสือพิมพ์ข่าวสด ฉบับประจำวันี่ 5 กุมภาพันธ์ 2541
19. หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันี่ 12 มิถุนายน 2541
20. หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันี่ 2 กุมภาพันธ์ 2542
21. หนังสือพิมพ์ข่าวสด ฉบับประจำวันี่ 28 เมษายน 2541
22. หนังสือพิมพ์ข่าวสด ฉบับประจำวันี่ 24 เมษายน 2541
23. หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันี่ 18 มิถุนายน 2541
24. Gerald Lanson and Mitchell Stephens, *Writing and Reporting the News*, Harcourt Brace College Publishers, USA, 1994, pp. 60–67.